ادامه از صفحه ۹

گزارشی از وضع زنان سرپرست خانوار در کشور

سریرستهای بی سریرست

طرح نو مجتبی پارسا مویت زن در فرهنگ ما در مادر بودن تعریف می شود و ما زن را در اندیشه اقتصادی و بهعنوان نیروی کار نگاه نمی کنیم... اگر به مادر بودن بهعنوان شغل تمام وقت و موثر نگاه کنیم و مادر به خوبی فرزند را تربیت کند، خیلی از سیم و سام به خوبی طرحه را بر بیت -آسیبهای اجتماعی کاهش می یابد... در مسأله زنان و خانواده باید نگاه اصیل خودمــان را که مبتنی بر . نُدیشُه دینی و فرهنگ آیرانی است در غرب به زن به عنوان نیروی کار که باید اشتغال داشته باشد نگاه می شـود تا چرخ سـرمایهداری بچرخد. ما نگاهمان این اسـت که خانواده سلول و

«بایداز نگاه ترحم آمیز کلیشهای به بانوان ایران پرهیــز کرد و بــرای بازیایی جایــگاه زن در جامعه کوشــش کرد. توجه به حق اجتماعــی زنان برای حضور در عرصههای اجتماعی که باوظایف آنها در خانواده تعارضی ندارد، توجه به زنان سرپرسست خانــواده در برنامه دولــت و تأمیــن مجت آپارتماُنی مناسب برای آنها باید مورد توجه باشد». ، (علَى اكبرولايتى)

نیان جامعه است». (سعید جلیلی)

«در بسیاری از خانههای روستایی در کشورهای تایوان، مالزی، کره و چین، ابزار الکترونیکی را برای مونتاژ کردن توسط خانیها در کارگاههای کوچک خاُنگی، صُبح به صبح به در خاُنهها می آورند و شب این قطعات را که تبدیل به سـاختارها و سازههایی این مدل ها برای مدیریت کشــور در حوزه اقتصاد و اشتغال بهره ببریم». (محسن رضایی)

(مواضع برخیی نامزدهای انتخابات ریاستجمهوری ایران در مورد زنان - ۱۳۹۲)

«بیش از نیمی از زنان باید به تنهایی خانواده خود را سرپرستی کنند/زنان، تبعیضهای شغلی و عدم فرصت برابر در کاریابی/میانگین بیکاری زنان در سُــال ۹۲، ۲ بُرابُر مرّدان شــده اسّ اشتغال زنان و صعود رشد بیکاری در حالتی بحرانی قرار دارد/نگاه ایدئولوژیک بــه زنان در فرص شغلى برابر / لايحه تقليل ساعت كارى زنان شاغل ۔۔۔ربرہ۔۔ ۔۔۔تور کار دولت خارج ش۔۔/مصاحبہ با ۳۰ دُستفروشٌ؛ یکُسُوم آنها سرپرست خانوادههایشان هستند/نسبت زنان بیکار در کشــور ۲ برابر مردان است/اجرای آزمایشــی طرح جامع توانمندسازی زنان سرپرسـت خانوار/۸۲درصداز زنان سرپرست خانــوار بیــکار هســتند/بیــش از ۲میلیــون زن خودسر پرست در کشور وجود دارد/سن زنان ت خانوار به ۱۶ ســالگی رســید/سازمان سر پر ســ بهزیستی، تنها ۱۴۷هزار تن از زنان سرپرست خانوار را تحت پوشـش خود دارد/وجـود ۲/۵میلیون زن سر پر ست خانوار در کشور ...»

چُقُدر ایــن تُیترُها براُیتــان آشناســت؟ هر روز در خبرگزاری ها، روزنامه ها و رسانه ها «اینها» را در خبر دراری همه، رورنامهها و رستانهها ارا می بینید. چقدر به «آنها» اهمیت می دهید؟ زنان سرپرست خانوار را می گویم. کم؟ خیلی کم؟ اصلا اهمیتی ندارند؟ برای مسئولان چطور؟

این زنان را در اطراف خود بسیار میبینیم. زنانی که به هر دلیلی شوهرشان را از دست می دهند و درنهایتُ برای خانوادهُشان، همُ پدر میشوند و هم مادر. اما اسمشان برای نهادهای رسمی «زنان ت نخانوار»است.

طبق تعریف سایت «سامانه ثبت نام زنان کار گر **سر پرست خانوار** »زنان کارگر سر پرست آن دسته از زنانی اطلاق میشــود که در واحدهای

منظور است که در این فضا نقش این زنان فقط در مشمول قانون کار اشتغال داشته و سرپرستی خود و سایر افراد تحت تکفل را به عهده دارند. این افراد جایگاه و مســئولیت مادری تعریف نمی شود. بلکه باید نقششان متفاوت باشد تا فرزندانشان درست شاما : الف-دختران كارگر مجرد سرپرست خانوار وافراد

تحت تکفل آنان. ب-زنان کارگر سرپرسـت خانــوار و افراد تحت تكفل آنان كه همسرانشان از كار افتاده، زنداني یا معتاد به مــواد مخدر بــوده و در مراکز نگهداری معتادان به ســرُ مي برند يا بَيمــاري اعصاب و روان داشته باشند. . و کاهش فقر برخوردار نیســ ج-زنان کارگری که از همسران خود طلاق گرفته

(مطلقه) يا همسرانشان فوت كرده يا مفقودالاثر باشندوافراد تحت تكفل آنان. د-زنــان کارگر سرپرســت خانوار که براســاس فهرست مورد تاییدسازمان تامین اجتماعی مقرر ع یمه بیکاری دریافت میکنند و افراد تحت تکفل

فارغ از این که بـــا تعاریف بالا، چه تعـــداد از زنان جزو زنان سرپرست خانوار به شمار می آیند، فارغ از این که چه تعداد از این زنان، شناسایی شدهاند، بنابر

اعلام «يور تال اصفهان»، سازمان بهزیســـتّی، بهعنــوان متولــی رســیدگی به امور چنین زنانی، شهیندختمولاوردی، معاون رئيس جمهوري در درحــال حاضر تنهــا ۱۴۷هزار مور زنان وخانواده در یکی از تـن از زنان سرپرسـت خانوار را تحت پوشـش خود دارد. میزان مستمري ماهيانهاي كه به اين زنان تعلق می گیرد، در بهترین آنبسیارمهمتراس رای جارت به حدود ۳۰هزار تومان (برای خانوادههای بیش از ۲ تا ۵ به گزارش «باشگاه خبرنگاران»،

بهيلاً جلودارزاده، مشاور

امــور زنــان وزارت صنعــت،

معمدن و تجمارت، تعمداد این

زنان را در ایران ۲/۵میلیون

نفر اعلام كرده است. اولين

و مهم تریسن و شساید تنهاترین

شکل ایسن زنان و

بریزند، «۸۲درصد از زنان سرپرس

و درآمد داشــتن، ارتقای جایگاه این زنان اســت.

فرزندان زنان سرپرست خانوار شرایطی متفاوت از

فرزندان سایر خانوادههارا تجربه می کنند. به هم

وامكانات لازم براي توانمندي وكاهشفقر يرخور دارنيست كه دليل آن وجود موانع فرهنگی،اجتماعی واقتصادی درراه توسعهو پيشرفتوضع زناناست

را تأمين كنن تحت سرپرستیشان،«پول»است!همان چرک کف دستی که برای این افراد، حکم «مایه حیات» را دار د. در روز گاری کــه میراث ما از دولــت قبل، تورم و بیکاری و گرانی است و در بسیاری از خانواده ها، برای گذران زندگی و امرار معاش، زن و شوهر مجبورن هم پای یکدیگر کار کنندو پولشان را روی هم خانواده یااز کار افتادگی او و ناتوانی مادر دستفروشی می کنند و به نان آور خانه تبدیل شدهاند. سكار هستند». مساله مهم دقيقا همين حاست ئىـە كمتراز ٢٠درصـدازاين زنان صاحب ش هستند، در صورتی که داشتن شغل برای این زنان بیش از هر فردی مهم است. مهم تر از شاغل بودن

برطرف شــدن مشــکلات زنان سر پرســت خانوار

پرورش یابند. ے... بهیندخت مولاوردی، معاون رئیس-در امور زنان و خانواده در یکی از همایشهای اخیر

با توجه به این که فقر زنان جنبــه اقتصادی ندارد و جنبه اجتماعی و روانی آن بسیار مهم تر است، گفته: زنان بیشــتر از مردان در معرض فقر قــرار دارند. زنان از قابلیت هیا و امکانات لازم پیرای توانمندی تند که دلیل آن وجود موانع فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی در راه توسعه و پیشــرفت وضع زنان اســت. مولاور دی به این امر اذُعانْ دارد که «فقر زنانْ تنها مربوط به درآمدنیست بلکه قدرت، اعتماد، خودباوری و پذیرش اجتماعی . در حل این مسأله بسیار مهم است؛ اما باید دید با اجرای آزمایشی «طرح جامع توانمندسازی زنان تُ خانوار» این زنان، راهبه جایی می برند یا نه وضعیت شغلی این زنان چگونه است؟ -

آنچنان کے وب س رآنلاین» نوشـته، صاحبه با ۳۰ دستفروش در قالب یک تحقیق در دانشًـ علوم اجتماعي دانشكاه تهران نشان داده ایس زنان دلایل مشــترکی برای دستفروشــ

همایشهایاخیرباتوجهبه در متــرو دارنــد. ۳۳درصد آنها این کهفقرزنان جنبهاقتصادی پرســت خانوادهشان َ هستند داردوجنبه اجتماعی وروانی و عدمای نیز با انگیــزه همیاری . خانواده این کار را انجام می دهند. «زنان بیشتر از مردان در معرض فقر قرار دارند. زنان از قابلیتها این دسته از زنان به اجبار به در متسرو روی آوردهانسدومشکل اقتصادی و أمين نيازها مهمترين مسأله ـت. بعضــى از آنهـــا بنا به دلایلیی مثل فیوت، طیلاق یا زندانی شدن همسر، سرپرست

ء خانوادہ خود را از دس و باید به تنهایی مخارج زندگی ستهای دیگر از این زنان متاهل و ت هستند و همسر شان به دلایلی مثل عتیاد و از کارافتادگی نمی توانید هزینه زندگی را تأمین کند. ایـن زنان علاومبر تأمیـن هزینههای خود باید هزینه زندگی همسر شان را هم تأمین کنند دختران مجرد هم بخشی از زنانی را تشکیل دادهاند که به دلیل سرپرستی خانواده دستفروشی مى كننداين دختران به دلايلى مثلُ فوت سرپرس

. روین هدایتی در گفتوگو با «خبرگزاری فارس» ر تأريخ ۴ بهمن ۹۳ گفته است بايد اقداماتي انجام شـود که از زیاد شـدن آمار زنان سرپرسـت خانوار جلوً گیری شود. او همچنیس تأکید کرده

سهم دلیل دستفروشی زنان رامی بینید			
در صد مجردان	درصد متاهلان	ميزان	بندی دلایل دست فروشی زنان
۲۰ درصد	ه ۸در صد	۳۳/۳ در صد	سرپرستی فانواده
۵-۳۷ درصد	۶۲.۵ درصد	۲۶/۶ درصد	هميارى خانواده
۵۰۲۵ درصد	۵۰۷۵ درصد	۲۶/۶ درصد	عادت و کسب در آمد
۵۷ درصد	۲۵ درصد	۱۳/۳ درصد	استقلال مالي و تفنن

· صحبتهای شما در حوزه پیشگیری ـت. اما در حوزه درمان چه راهکارهایی باید انجام شود. طلاق باجدایی زن و مرد هر دلیلی که داشت باشد، نافي مسئوليت حاكميت در قبال

نمىتوانم مشكلات زنان سريرست خانوار رافاش بكويم

. زنانسرپرستخانوارنیست. نظری کـه من در مـورد حمایــتاز زنان سرپرست خانوار دارم، شـاید در ابتدا درست و صحیح درک نشده و اثر منفی داشته باشد. من معتقدم كه حمايت از زنان سرپرست خانوار نباید به صورتی باشــد که این امر را در جامعه ترویج کرده و به نوعی زنان تشویق به جدایی و زندگی مجردی شوند. خواهشم این است که موضوع را به درستی منعکس کنید. این راهکاری که اُشاره کُردم باید زمانی باشد که ماریشه های طلاق و ریشه ناهنجاری های اجتماعي را خشكانده بأسيم. اثر اين كار را کرده باشــیم، دیگر نباید حمایتهای زیادی از زُنان سرپرست خانوار داشته و به نوعی زنان را تشُــوُیق به جدایی و زندگی مجردی کنیــم. راهکار دیگر همانی اســت که آن قدر

تکرار کردیم، به نوعی اثر خود را از دست داده است. یعنی کار فرهنگی. ما کار فرهنگی را تنها در حد شعار و حرف اجرا می کنیم و در مقابل صدها شــبکه ماهوارهای و هــزاران ســايت هــر روز ہے دنبال شکســتن قبــح طــلاق در جوامعی مانند حامه ۱۰ وقتیی ما کار فرهنگی ریشه ناهنجاری های اجتماعی را نخشکانیم، معلوم است که هر روز به تعداد زنانی که مجبورند

مانند مشکل اشتغال و بیمه از مسئولیتهای اصلے

دولت است اما نقش سازمانهای مردم نهاد را نباید

در این زمینه فراموش کرد. رسیدگی به وضع زنان سرپرست خانوار یکموضوع همه جانبه است که باید

از بعد اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی به آن پرداخته شود. بهعنوان مثال بخش اعظمی از زنان سرپرست

خانوار نتیجه افزایش آمارهای طلاق در کشور است،

در صورتی اگر مسئولان فرهنگی کشور برای داشتن

خاُنوادُهُهای سُـالمُ و پایدار برنامهریزی کنند تا حد

زیادی از آمار زنان سرپرست خانــوار کاهش پیدا

ه دلایل دیگری مانند فوت همسر در این گروه قرار

همچنین علی ربیعی در حاشیه برگزاری همایش ازنان در مسیر توسعه اجتماعی با تأکید بر برنامه

شُشم توسعه، موضوع بازار کار و نیروی کار زنان رااز موضوعات مهم در وزارت رفاه دانسته و گفته است:

ادر حال حاضر بسياری از ساختارهای اجتماعی برای فعالیت زنان آمادگی نــدار دو باید این موانع

حسين انوارى، سرپرست كميته امداد امام

خمینی(ره) نیز در این همایسش گفته: « اغلب زنان

سرپرست خانوار از زندگی خودر ضایت ندارندو اغلب

این افراد در حاشیه شهرها زندگی می کنند که اسکان

ىناسبى ندارند. ضمن اين كه نرخ آسيب پذيرى بين

این افراد بالاست. هم اکنون آمار طلاق در کشور رو به

افزایش است به طوری که سن زنان سر پرست خانوار نیز کاهش پیدا کرده و به ۱۶ سالگی رسیده است.

در این میان شـاید تنها خبر خوشایندی که انتظار

تحقق آن بيش از ساير اخبار است، سخنان سهيلا

جلودارزاده، مشاور امور زنان وزارت صنعت، معدن و تجارت بود که قول تشکیل بانک اطلاعاتی زنان

ممایت و ارتقای سطح کیفی این زنان باید ابتدا این

زنان شناسایی شـوند که برای تحقق این امر به زودی

بأنک اطلاعات زنان سرپرست خانوار توسط وزارت کشــور به صورت محرمانه تشکیل می شود. مقدمات تشــکیل این بانــک اطلاعاتی درحال حاضــر ایجاد

شده است و امیدواریم در مسیر توانمندسازی زنان

سرپرست خانوار گام موثری را برداریم در مرحله بعد و پس از شناسایی این زنان باید برای آنها ایجاد کار و

با همه این حرف و حُدیثها، اما موضوعی بسیار

است که تامحقق نشود، هیچ اتفاقی مجال تحقق

۔۔۔۔ نخواهد یافت. این شــرط، چیزی جــز نگاہ برخی

ز مسئولان سیاسی، اجتماعیی و فرهنگی به

، حبت کرد که تــا ; مانی که این افراد، نگاهشــان

رابه زنان تغییر ندهند، نگاه جامعه به زنان و به

قصوص، زنان سرپرست خانوار تغییر نخواهد کرد.

نگاهی که تا امروز جز این که مُوجب کاهش سطح

مشــارکت زنان از فعالیتهای اقتصادی و افزایش

عتيادٌ و بيكاري ميان قشر تحصيلكرده زنان شده،

توجه به نیاز های زنان به عنوان اعضای بر ابر جامعه» نَّهُای شغلی براساس هُویت خاص

و جنسيت زنان؛ و «حــذف زنان از برخــي از اين

. برصتهاو تشویق آنهابه خانهنشینی و فرزندآوری،

. که نه تنها به نیاز های زنان در جامعه امروز مان پاسخ

مىدهد، بلكه معضلات فراروى زنان را بيشتر هم

شايد با اطمينان بتوان از اين موضوع

. ت. نگاههایی مثل «عدم

شتغال شرافتمندانه صورت بگیرد.

ىهم وجود دارد كه به نظر مىرســد شــ

تُ خانوار را داده است: «در اولین گام برای

بأختارى ديده ولحاظ شود».

می کند و در این صورت می تــوان برای گروهی

گرفتهاندبرنامهریزیمنسجمتریصورت گیرد.

بار و مسَـــئولیت اداره یک خانواده آســیبدیده را بر دوش کشــند، بیشــتر از گذشته میشود. بنابراین در شرایط فعلی ابتدا باید فرهنگسازی لازم در . جامعه را داشته باشیم تانگاه

به این زنان داشته باشیم. متاسفانه نگاه ما به زنان سرپرســت خانوار نيز صحيح و عادلانه وده و این در حالی است که اکثریت مطلق أنها زُناني پاكدامن، باشرافتُو با وجدان

• یک موضوعــی که همــواره در مور د زنان سرپرست خانوار مطرح می شود، این است که چرا ایس قشر از جامعه امنیت ذهنی و فکری نداشته و به رغم نمام توانمندی های خود، احساس نمی کنند. به طور قطع مشكل همــه زنان سر پر ســت خانــوار از جنس اقتصادي نيست وبسياري أز أنها به دلیل داشتن تحصیلات مناسب و کار شرافتمندانه، می توانند مشکلات مالی خـودرا حل كننــد.اما همين گــروه نيز احساس امنيت نمى كنند.

بنابراین باید پرسید که چرا در جامعه ایران ایسن زنان امنیت فکسری و روحی

باسخ این پرسش را پیشتر دادم. متاسفانه ت خانسوار صحیح و نگاه ما به زنان سرپرس منطقی نیست. به ویژه می دان نگاه خوب و نرستى به اين زنان ندارند. بهعنوان يكى از اعضای فراکسیون زنان بهطور مرتب با این قشر از جامعه دیدار دارم متاسفانه در رسانه نمی توانم مشکلات آنها را فاش بگویم، اما به طور کلی باید گفت که به دلیل

سسنتهای غلط و حتی غیر اخلاقی و . غیردینی نگاه خوبی به زنان سرپرست خانوار نداريم. أنها در پيدا كردن شغل با اين معضاً روبهرو هستند در روابط اجتماعی خود با مُشكَلُات بسياري روبهرو ميشـوند. راهكار اين معضلات نيز تنهاانجام اصلاحات فرهنگي ت. از طرف دیگر زنسان دارای ویژگی ها و

خصوصيتهايي هستندكهمردان زنان در دوران تاهــل از نظر روحی و فکری احساس اعتماد به نفس بیشتری می کنند و بهطور طبیعی وقتی زندگی مجردی دارند، بر کرد چنین احساسی ندارند. پس می توان یکی از دلایل عدم احساس امنیت زنان سرپرست خانسوار را به ایسن ویژگیهای زنانسه مرتبط ت. خداوند متعال نیز به این ویژگی در كلامالله مجيد أشاره وحتسى تاكيد فرمود است که ما زنان و مردان را برای آرامش يكديگر أفريديم. پس طبيعي اس و حتــی مــرد در زندگی مجــردی از آرامش و احســاس رفاه و امنیت کمتــری برخوردار

• شــما بهعنــوان یکــی از نمایندگان مجلس و از اعضای فراکسیون کوچک و کم تعداد زنان مجلس چه اقدامی

سیار خوبی برای

رے نظری ہے۔ برای رفع و حتی کاهـش مشـکلات متاسفانهنگاهمابهزنان زنــان ٔ سرپرســت خانــوار انجــام دادید؟ زنــان سرير ستخانوار صحيحو منطقینیست.بهویژهمردان نگاهخوبودرستیبهاین تدوین و تصویب قوانین و زنانندارند.بهعنوان یکی ر ت ازاعضایفراکس يونزنان بهطور مرتببااین قشراز جامعه دیدار دارم. متاسفانه در رسانه نمی توانم مشکلات آنهارافاش بگویم.امابهطور کلیبایدگفت کهبهدلیل إسنتهاى غلطوحتي ر غیراخلاقیوغیردینی نگاه خوبىبەزنانسرپرست خانوارنداريم

رین را مسن اجرای آن رابرعهد دارد. ما در ایس حسوزه اقداء اد- . . . اصلاح قوانین گذشـ ء ممچنين تصويب قوانين جدیــد حمایتــی از زنان سرپرسـت خانوار بهطور خاُسُ و دختــراُنُ و زنانُ بهطور عــام داشــتيم. از جملــه آن *کـ*ـه در برنامه ينجم توسعه بااصلاح ماده ۲۳۰ این قانون بحث بید زنیان خانیه دار را مطرح کردیم. این بحث در قانون پنجم توسعه ذکر

و یکسال هم در لایحه بودجه مطرح شد.اما ر" نمیدانم چرا دولتهای پـس از آن در لوایح بودجه به این موضوع اشاره نکرده ور دیفهای بودجـهای بــرای آن اختصــاص ندادنــد. پیگیریهای بسیاری از سوی فراکسیون زنان مجلس در ایس زمینه انجام شد. در زمان بررســی لوایح بودجه به عدم اختصاص اعتبارات بــرای بیمه زنان خانــهدار اعتراض كرديم كه متاسفانه اعتراض ما را خلاف اُصل ۷۵ قانون اساسے دانستند. واقعا هنوز هم . نمیدانُماشکال کار کجابود که دُولت پیگ لازم راانجام نداد. جلسات متعددی با وزیر کار ومعاونتامور بانوان ریاستجمهوری داشتیم

و این جلسات همچنان ادامه دار د. تلاش ما این اســت کــه در برنامه شش توسعہ، اصلی را تصویب کنیم کے دیگر ھیچ دولتی نتواند آن را نادیدہ بگیرد، برای اصــلاح قوانین مدنی نیــز تلاشهای ی ــر مرسهیی داشتیم. پیشنهادهایی را هم ارایه کردیم که د. ندایت گنت درنهایت گفتندبرای تصویب این پیشنهادها و اصلاحات باید نظر مراجع معظم تقلید اخذ شود به همین دلیل پیشنهادها به مراجع دینی ارایه شده و منتظر اخذ نظرات این بزرگواران هستیم. من امیدوارم این کار مهم در مجلـس نهم نهایی شـود، امـا اگر موفق نشدیم، امیدوارم نمایندگان مجالس آینده، بتوانند راهي كُه ما أغاز كرديم رابه پايان

